

G. K. Chesterton, polemista, humanista i pensador social

Sílvia Coll-Vinent

Professora de literatura. Universitat Ramon Llull

El literat polemista

Gilbert Keith Chesterton, nat a Londres el 1874, no fou un filòsof pròpiament dit, però sí un home que pensava sobre tota mena de coses, des del sentit de la vida humana fins al valor de la conversa popular en una taverna, i és aquesta infinita capacitat de pensar sobre qualsevol cosa i integrar-la en la seva peculiar visió del món el que explica que pogués esdevenir un polígraf. Chesterton va escriure poesia, novel·la al·legòrica (com la famosa *L'home que fou dijous*) i d'anticipació (com el *Napoleó de Notting Hill*, que té lloc el 1984 avançant-se a George Orwell) i els cèlebres relats del Pare Brown, mig detectivescos mig metafísics; biografies i estudis sobre figures religioses (sant Francesc i sant Tomàs) o literàries (Dickens o Robert L. Stevenson), i una valuosa *Autobiografia* (1936); molts llibres d'assaig, com ara *Herètics* (1905), *Ortodòxia* (1908), *L'eugenèsia i altres mals* (1922) o l'apologia *L'home perdurable* (1925), quan ja s'havia convertit al catolicisme; i, encara, una multitud d'articles i assaigs breus en revistes i diaris que tracten de tot i més. D'aquesta marmòria massa d'escrits van sorgir-ne tot un cos d'apologètica cristiana i un cos de doctrina social i política, sempre construït sobre la base d'una literatura de caràcter polèmic.

Chesterton s'estrenà en la seva carrera literària com a polemista, ja des dels anys adolescents a l'escola de St Paul's, al barri de Ham-

Naixia així una actitud, típicament chestertoniana, favorable a les nacions petites i contrària als imperis i als grans poders polítics o financers; una actitud en consonància amb la simpatia que sempre va mostrar per les coses petites en general.

mersmith, on va fundar amb altres companys la Junior Debating Society. Amb un temperament innat de polemista, i un talent verbal precoç, de seguida va fer un pas al món del periodisme. Al llarg d'aquests primers anys de carrera periodística, Chesterton va anar consolidant una posició d'intel·lectual populista, modulant-hi un estil polèmic que esdevindrà atractiu per a un ampli sector de lectors. Chesterton sempre utilitzà el poder estilístic i la tècnica de provocació com a estratègia per a la popularització de les seves idees en diaris ben implantats i de circulació massiva. Va ser concretament amb la col·laboració setmanal iniciada el 1901 al *Daily News* —diari liberal amb una tirada d'uns 400.000 exemplars el 1909— que aconseguí arribar a un públic amplíssim. Sorprenia milers de lectors amb les seves cròniques d'història, de llibres, d'art i de cultura, però també alçava la veu en el terreny polític, atacant els liberals, el partit de govern entre 1904 i 1915. Es distingí particularment en l'arena periodística per la seva oposició frontal a la segona Guerra dels Bòers (1899-1902), que va tenir lloc a les repúbliques sud-africanes del Transvaal i Orange, i la crítica a l'imperialisme britànic. Naixia així una actitud, típicament chestertoniana, favorable a les nacions petites i contrària als imperis i als grans poders polítics o financers; una actitud en consonància amb la simpatia que Chesterton sempre va mostrar per les coses petites en general —la família, la comunitat local, les coses ben definides, tot allò que s'ajustaria a la frase «small is beautiful» ('la petitesa és bella'). Les llargues polèmiques periodístiques mantingudes els primers anys del segle són el reflex del desenvolupament d'un cristianisme manifestat clarament, defensivament, i orientat a donar cos a una idea en la

Chesterton en derivava una primera formulació de la seva filosofia social, centrada en l'home corrent, el *common man*.

qual creia de debò: la idea que l'home corrent havia de ser objecte de màxima reverència.

La seva missió com a periodista era arribar a una massa de lectors. Creia Chesterton que la defensa del cristianisme guanyava cos amb l'argument contrari; així, per exemple, es va endinsar a principis de segle en una controvèrsia sobre el lliure albir amb el director d'una revista socialista, «Clarion». El fet de publicar articles polèmics en un periòdic no cristià donava grandesa al debat, i provava en certa manera que la qüestió religiosa suscitava l'interès viu dels no creients. Avançar en el camí que acostava els secularistes a la religió entrava, doncs, en el marc de la teologia chestertoniana en unes dates molt llunyanes encara de la conversió al catolicisme. El primer llibre d'assaig important de Chesterton, *Herètics*, de 1905, s'insereix plenament en el context periodístic i literari de l'època: hi abunden les referències literàries a novel·listes d'anomenada, a autors menors de novel·la detectivesca o de novel·la rosa, a dramaturgs de primera fila i a autors de farses, i també a polítics, liberals i conservadors, a generals de la Guerra dels Bòers —aquesta guerra i l'antiimperialisme sempre com a teló de fons— o a personatges i periodistes diversos de la vida pública contemporània. El fil conductor del volum, en tot cas, és l'oposició al que l'autor considerava les heretgies del món modern: hi discutia la visió del superhome defensada per G. B. Shaw; hi atacava l'imperialisme de Rudyard Kipling; hi desmentia la utopia cientifista evocada en les novel·les de H. G. Wells; hi criticava la vanitat, vivament il·lustrada, segons ell, en l'actitud del pintor Whistl. I de la sèrie de confrontacions, Chesterton ja en derivava una primera formulació de la seva filosofia social, centrada en l'home corrent, el *common man*. La centralitat de l'home corrent també constitueix un dels pilars d'*Ortodoxia* (1908), el segon llibre assagístic important, que és una mena d'autobiografia espiritual, i tal vegada la millor defensa del cristianis-

me nascuda de la ploma de l'autor: allí trobem il·lustrada la teoria dels límits —una idea poètica que empelta amb la lectura del *Robinson Crusoe*, l'home per antonomàsia que viu en un món acotat— o l'exaltació de l'heroi de rondalla o del conte de fades, contraposat a l'heroi de la novel·la realista i psicològica contemporània, o la defensa de la ficció, de la fantasia, de l'aventura i del grotesc, que ens portarien al *romance* medieval o al que va de Walter Scott a Stevenson, sempre protagonitzat per un heroi mitjà.

Durant els primers anys de la I Guerra Mundial, les energies del polemista es concentraren en la defensa de la causa aliada, com es reflecteix en els articles dedicats exclusivament a fer campanya anti-germànica i publicats a l'«*Illustrated London News*» (la plataforma que acollí la més dilatada de totes les col·laboracions de Chesterton a un periòdic). En aquest moment sorgeix encara amb més força el patriotisme que ja s'havia manifestat en la campanya a favor dels bòers ben just iniciat el segle. L'antiimperialisme visceral ara es projecta a escala europea. Per exemple, la invasió germànica de Bèlgica va portar Chesterton a escriure un pamflet molt difós, «*The Barbarism of Berlin*» (1914), traduït simultàniament al francès i a l'italià el 1914 i publicat en castellà a Barcelona el 1916. En aquest mateix context, l'interès de Chesterton per la causa irlandesa prengué un tomb patriòtic: l'antiga simpatia per un país petit i envaït ara dóna lloc a una campanya per convèncer els *sinn feiners* que abandonin l'actitud pro-germànica. Els articles escrits amb aquest propòsit donen com a resultat *Irish Impressions* (1919), un dels primers llibres de Chesterton amb divulgació en la premsa catalana. També és fruit de la guerra *A Short History of England* (1917), una història mancada de dates i fets, escrita amb una intenció política clara: defensar la nació anglesa (*Little England*) des de la perspectiva de l'«ordinary Englishman».

El Chesterton polemista que s'havia fet un nom per la seva presència destacada en diaris i revistes, en els clubs i les societats diverses que van proliferar a l'Anglaterra eduardiana, ja havia produït els mil·lors escrits de la seva carrera literària abans de la Gran Guerra. Posteriorment, a partir de la conversió al catolicisme l'estiu de 1922, les monografies chestertonianes s'orientaran, en primer lloc, a manifes-

tar aquesta fe, ja sigui en els volums sobre sant Francesc (1923) i sant Tomàs (1933) o, amb més importància, en l'apologia *L'home perdurable* (*The Everlasting Man*, 1925). El periodisme i la polèmica acompanyaren aquestes obres tant com la conversió popularitzà enormement la figura de Chesterton a França o a Catalunya. L'activitat periodística de Chesterton posterior a la guerra europea es relaciona amb campanyes d'opinió —contra l'eugenèsia i a favor del distributisme—, fins al punt que el 1925 va arribar a fundar un setmanari amb el seu nom, el «G. K's Weekly», al qual es va dedicar intensament en l'última etapa de la seva vida, alimentant-lo amb cròniques i editorials, amb l'objectiu primordial de promoure la doctrina del Distributisme. La prolífica producció chestertoniana, de 1920 fins a la mort de l'escriptor, resultà en diverses compilacions, totes fruit de l'activitat del polemista. Aquests volums, però, tenen una repercussió molt inferior als primers (*Heretics*, *Orthodoxy*), perquè recullen un assaig en bona mesura desgastat per la repetició dels continguts i l'ús excessiu d'alguns recursos estilístics, cosa que justificaria fins a cert punt l'acusació d'escriptor verbós. Sempre atent a la difusió, en els darrers anys Chesterton va fer el salt al periodisme radiofònic, iniciant retransmissions per a la BBC el 1932. Pòstumament, s'han publicat encara volums d'assaigs i de poesia, i l'*Autobiography*, apareguda just després de la mort de l'escriptor, que ha esdevingut una de les obres que l'han sobreviscut amb més èxit al mercat anglès i a l'exterior.

El sentit comú i el «common man»

L'escriptura de Chesterton tendeix més a buscar els contrasentits de les idees de l'adversari que a demostrar amb lògica cartesiana les pròpies, expressades molt sovint per mitjà de l'analogia. Les idees pròpies hi són, naturalment, però en forma de convicció atribuïble al sentit comú. Aquest terme no té a veure amb la filosofia escocesa ni amb cap consideració psicològica o epistemològica, i de fet Chesterton no el defineix si no és en relació al subjecte i a la durada: serà de sentit comú, en principi, allò que creu una majoria de la humanitat

S'oposava, en nom de les creences tradicionals o populars, als sistemes ideològics que, a la seva manera de veure, s'havien anat imposant de dalt a baix per part d'unes elits intel·lectuals des de la Il·lustració.

des de fa molts segles, allò que pertany a la tradició. Al fons d'aquesta seguretat hi ha la fe d'un home que, abans d'abraçar el cristianisme i més endavant el catolicisme, ja creia en una democràcia radical. Ho va explicar en el més famós dels capítols d'*Ortodòxia*: «M'educaren liberal, i sempre he cregut en la democràcia, en la doctrina liberal bàsica d'una humanitat que es governi ella mateixa. [...] Aquest és el primer principi de la democràcia: que les coses essencials dels homes són les coses que aquests sostenen en comú, no les que sostenen per separat». Exercint aquesta llibertat, Chesterton s'oposava a tot allò que considerava fruit del govern d'una minoria, jeràrquic, contra el sentiment popular; i s'oposava, en nom de les creences tradicionals o populars, als sistemes ideològics que, a la seva manera de veure, s'havien anat imposant de dalt a baix per part d'unes elits intel·lectuals des de la Il·lustració. Com va escriure Joseph de Tonquédec, quan Chesterton parla de l'evidència del Déu cristià, no ho fa com un místic o un contemplatiu que reconeix en el món la petja del Creador, sinó com una qüestió racional derivada del «sentit comú de la humanitat»; no apel·la tampoc a cap «metafísica alemanya», sinó a «la vella filosofia tradicional percebuda humilment i agosaradament realista».

En l'ordre de les idees socials, se l'ha considerat un «populista radical», tot i que aquesta expressió s'ha de matisar. El populisme de Chesterton no era en absolut revolucionari, i en honor de la veritat s'ha de dir que ell no sempre seguia les inclinacions populars. Però és ben cert que justificava les seves conviccions recolzant-les en el sentit comú emanat del poble. Són valors del sentiment popular, per exemple, la família i la llar, el patriotisme o la vida comunitària que es troba en un barri o en un *pub* qualsevol. Són valors basats en la democràcia liberal, i doncs també populars, la igualtat, la dignitat humana o el

Justificava les seves conviccions recolzant-les en el sentit comú emanat del poble. Són valors del sentiment popular, per exemple, la família i la llar, el patriotisme o la vida comunitària que es troba en un barri o en un *pub* qualsevol.

dret d'una comunitat a ésser-ho, de manera que Chesterton combaté l'imperialisme britànic de la Guerra dels Bòers, tot i no ser un pacifista en absolut, tant com defensà la independència d'Irlanda i s'oposà als *sinn-feinners* progermànics. Són valors igualment tradicionals el dret a la (petita) propietat, i d'aquí ve sobretot la controvèrsia amb el socialisme del seu amic G. B. Shaw; o el dret de l'home a no ser rebaixat ni determinat per la ciència moderna, i aquí neix l'oposició a l'eugenesia, a la contracepció i al darwinisme.

Aquest pensament chestertonian sobre el sentit comú arrelat en el poble i la tradició té dues febleses. La primera és d'ordre històric. Chesterton no precisa mai quan comença aquesta tradició, però s'intueix arreu que el seu marc mental és la baixa edat mitjana, un temps anterior, creu, al naixement del materialisme i l'utilitarisme, un temps anterior a la societat governada pels interessos del capitalisme industrial i financer del seu temps. Aquesta visió de la història de l'Occident ignora l'època precristiana des del *logos* grec, idealitza la medieval i sembla molt influïda encara pel romanticisme; en el fons, està tenyida per la nostàlgia del passat dels primers romàntics i la pura fe roussoniana en un home primigeni que no es mouria gens per l'interès. La segona feblesa ve del fet que Chesterton considera el poble com una realitat democràtica inalterable, com si la gent pensés sempre el mateix al llarg dels temps, i això és fàcil de desmentir: la condemna chestertoniana del moviment de les sufragistes britàniques que reclamaven el dret de les dones al vot, moviment llavors minoritari i malvist per una gran part de la població, avui no faria cap sentit precisament perquè aquest dret indiscutible, si més no en la societat occidental, no pot ser més popular i transversal.

Les nocions de sentit comú, que no cal demostrar, ho són perquè s'identifiquen amb un concepte ideal de poble o, com Chesterton diu molt sovint, amb el *common man*.

Aquestes limitacions, i altres, tenen un origen prou evident: les nocions de sentit comú, que no cal demostrar, ho són perquè s'identifiquen amb un concepte ideal de poble o, com Chesterton en diu molt sovint, amb el «*common man*», que traduiríem intuïtivament com «l'home del carrer» i que representa el saber tradicional en oposició al d'una minoria intel·lectual. Aquest home genèric no és gens estable ni gens fàcil de definir, perquè les seves conviccions varien al llarg de la història més del que Chesterton considerava, i perquè no sabem ben bé si aquest home representa les creences d'una classe social o bé les generals d'una societat. I les dues coses no són pas el mateix. Ho va demostrar Margaret Canovan en un assaig admirable (*G. K. Chesterton: Radical Populist*, 1977), que explica com el sentit del terme *poble* té, en l'obra chestertoniana, dues accepcions primordials que es confonen amb massa freqüència: *poble* de vegades vol dir la gent sense gaire educació (i llavors exclou les minories que dirigeixen la societat), de vegades vol dir el comú de la gent (*everyman*). Aquest equívoc es troba també en l'expressió *common man*, ja que l'adjectiu *common* en anglès tant pot voler dir 'vulgar' com 'normal i corrent', de manera que aquest 'homé comú' pot ser només un representant de la majoria social subordinada a una jerarquia (és a dir, una classe social) o bé una representació de tota la humanitat, com exigiria la democràcia que Chesterton predicava, i llavors també hauria de tenir en compte el que pensen les minories.

El Distributisme

Des d'aquestes consideracions sobre l'home corrent i el sentit comú, no ens ha d'estranyar que la principal doctrina socioeconòmi-

ca de Chesterton fos l'anomenat Distributisme. Inspirat en la doctrina social de l'Església (encíclica *Rerum Novarum* de Lleó XIII), i en d'altres textos d'autors britànics (com del mateix Hilaire Belloc), el Distributisme es definia com una alternativa tant al socialisme com al capitalisme oligàrquic, la qual proposava la distribució de la riquesa i la propietat privada amb moderació, avançant-se en certa manera a les concepcions de l'estat del benestar promogudes per la socialdemocràcia europea després de la Segona Guerra Mundial. Chesterton l'havia exposada regularment a través de les col·laboracions en el «New Witness» i, molt en particular, en el «G. K's Weekly», fundat i dirigit per ell i al qual es va abocar en cos i ànima des de 1925 fins a 1936. A Catalunya, aquesta doctrina es va divulgar gràcies a Pau Romeva, escriptor i pedagog, i polític d'Unió Democràtica de Catalunya, que tenia familiaritat amb el setmanari chestertonianà, i que es va proposar contribuir a la divulgació i a la traducció de Chesterton al català, a través d'articles publicats a «La Nova Revista» i al diari catòlic «El Matí». Els dos eixos de la doctrina chestertoniana eren la crítica al capitalisme oligàrquic i la defensa d'una distribució més justa i proporcionada de la propietat. Si bé es presentava com una alternativa al capitalisme i al socialisme, l'èmfasi de Chesterton es posava clarament en l'atac als grans *trusts*: «Chesterton —explicava Romeva— no es pot entendre amb el socialisme i el comunisme perquè aquests teòricament no admeten la propietat privada, però encara es pot entendre menys amb el gran capitalisme modern perquè en la pràctica, segons ell, són els grans capitalistes els veritables enemics d'aquella propietat. Això precisa bastant bé la seva posició i a ella el trobarem sempre fidel». Perquè Chesterton creia en el fons que el gran capitalisme, que ell veia com l'amenaça real per a Anglaterra, tendia a «un estat de coses que col·loquen l'home corrent, l'home desproveït de propietats, en una situació molt semblant a aquella a què el col·locaria un estat socialista» —afirmava Romeva—, i ho il·lustrava amb l'exemple de l'oficinista que viu «dintre roderes» i que es veu forçat a pensar només «en termes de soldades». Per a Chesterton, la solució a la situació de fracàs del capitalisme era, com resumia Romeva, «el retorn del capital a les mans

Preconitza una política de petita propietat distribuïda, que faci cada dia menys nombrosos els que es veuen reduïts a viure del salari.

dels més». Aquest era el pinyol de la filosofia distributista: «Contra “una condició econòmica en la qual hi ha una classe de capitalistes fàcilment recognoscible i relativament petita en la possessió de la qual ha concentrat tant de capital que fa necessària una majoria molt gran que serveixi aquests capitalistes per un sou”, ell preconitza una política de petita propietat distribuïda, que faci cada dia menys nombrosos els que es veuen reduïts a viure del salari». Les contradiccions del capitalisme, a ulls de Chesterton, s'exemplificaven, a Anglaterra, amb els que havien estat les principals víctimes de l'evolució del sistema capitalista a la segona meitat de la dècada dels vint: els miners del carbó. En el context anglès de la vaga general del maig de 1926, Chesterton va mostrar sempre les seves simpaties pels miners, i es va pronunciar clarament en contra de les mesures governamentals de rebaixes salarials, i a favor dels qui per a ell eren els únics defensors dels drets dels miners, els sindicats.

Val a dir que un dels aspectes de la doctrina de Chesterton que a Romeva li resultava especialment interessant era l'aplicació concreta que en feia a la pagesia. Els problemes d'aquest sector tocaven molt a Catalunya, on predominava el règim de conreu directe per petits propietaris; la crisi econòmica posterior al 1929 els havia agreujat, i Romeva es va mostrar molt sensible a la qüestió, a jutjar per la seva decisiva participació en la discussió i posterior aprovació de la Llei de Contractes de Conreu. En aquest context, les reflexions de Chesterton al voltant de la propietat havien de servir-li d'una manera exemplar. Arrencant precisament de la filosofia de l'home corrent, Romeva escriurà les principals reflexions sobre Chesterton al voltant de la defensa de la democràcia i la igualtat, i l'apologia del *common man*. En l'extens pròleg que precedeix la traducció catalana d'*Herètics*, Romeva manifestava d'entrada una «global concordança» amb les idees de l'autor, una «adhesió cordial i intel·lectual» amb el cor del seu pensa-

ment, en el qual el «sentit comú», i la virtut de la «humilitat» són les arrels d'una filosofia optimista, inspirada per la fe en l'home.

L'antieugenesia

El distributisme enfonsava les arrels en la crítica de l'oligarquia i també d'un socialisme que Chesterton considerava al capdavant ben poc democràtic. La campanya contra l'eugenesia parteix d'un principi similar: la malfiança pel fet que una minoria vulgui controlar el conjunt de la població. Chesterton es prodigà en aquesta batalla, en particular durant els anys posteriors a la Gran Guerra, de nou al costat d'Hilaire Belloc. Examinem primer el context britànic de la polèmica.

Els greus problemes socials propis d'una metròpoli sobrepoblada són a la base de l'eugenesia, concebuda com una estratègia defensiva que pretenia reduir els problemes socials a un problema biològic i justificava mesures destinades al millorament de l'espècie humana. Aquest enfocament va tenir a l'Anglaterra victoriana un desenvolupament precoç gràcies al científic Francis Galton (1822-1911), cosí de Charles Darwin, que va portar la teoria de l'evolució a una aplicació social, demostrant el caràcter hereditari de les facultats mentals (*Hereditary Genius*, 1869; *Natural Inheritance*, 1889). L'eugenesia és, per tant, indissociable de la teoria de la selecció natural de Darwin, i en certa manera *L'origen de les espècies* (1859) en marca el naixement. El nom fou proposat pel mateix Galton, a partir dels termes grecs *eui genos* (bona naixença o bona raça), per designar la teoria segons la qual la constitució genètica dels humans es podria perfeccionar mitjançant el control de la seva reproducció. D'aquesta teoria sorgeix una lògica naturalista radical que guia l'acció de l'eugenesia, entesa com a acció orientada al millorament de l'espècie, sancionant així la superioritat de les races fortes sobre les més febles. La ideologia científica de l'eugenesia es va concretar a Anglaterra en un moviment social, organitzat en clubs i societats populars amb la intenció de difondre aquestes idees i d'estimular la posada en marxa de polítiques eugenistes. So-

Chesterton s'erigeix en un capdaverter del combat contra l'eugènica, com a demòcrata i defensor dels drets humans, molt abans d'esdevenir catòlic.

ciològicament, les propostes eugenistes, destinades a exercir un control sobre la natalitat, es justificaven des d'una visió classista, des d'una repugnància per les idees igualitàries, ja que al capdavant es defensava la superioritat d'una classe, sobretot l'aristocràcia amb la qual el mateix Galton s'identificava.

El grau de difusió i prestigi de l'eugènica a la Gran Bretanya fou considerable: el 1907 es creà la British Eugenics Society i el 1921 se celebrà a Londres la primera International Eugenics Conference. Tinguem present també que, a banda de comptar amb el suport d'organitzacions, la teoria esdevingué disciplina universitària. Així, fou blanc dels atacs de Chesterton un deixeble de Galton i professor d'eugènica a la Universitat de Londres, Karl Pearson, que proposava matrimonis selectius per aconseguir la puresa racial. La campanya d'oposició a aquestes propostes comença tan aviat com en 1901. Chesterton s'erigeix així en capdaverter del combat contra l'eugènica, com a demòcrata i defensor dels drets humans, molt abans d'esdevenir catòlic. No ens ha d'enganyar que el seu llibre *L'eugènica i altres mals* (*Eugenics and Other Evils*) fos publicat molt més tard, el 1922, perquè recollia textos anteriors, i encara així, en aquest any té valor profètic, en el sentit que s'avança moltíssim a l'apogeu de les idees eugèniques —reflectides literàriament en el *Brave New World* d'Aldous Huxley, de 1932— i a la seva aberrant aplicació en les polítiques racistes que va dur a terme el nazisme. L'atac chestertonianà va dirigit als governants, millor dit, a la resposta dels governants, que en lloc de trobar solucions per millorar les condicions de vida dels pobres explotats en els *slums* de les grans ciutats, volen recórrer a polítiques reguladores per controlar-ne la reproducció: aquesta és la greu infracció als drets humans contra la qual Chesterton alça la veu amb virulència.

Des de la visió de Chesterton, la lògica determinista de l'eugènica

Contra la ciència o, millor, contra la intervenció de la ciència per a la selecció humana, Chesterton es declara un antiprogressista.

sia és inacceptable, perquè equival a reconèixer la victòria de la tirania de la ciència. Observant com les polítiques eugenèsiques començaven a ésser sancionades pel govern, Chesterton reacciona fent campanya contra la perspectiva, que ell ja veu propera, d'un Estat eugenista. Allò que concretament instiga la batalla és l'aprovació de la primera de les lleis sobre l'eugenèsia al Parlament, comptant amb el consens dels dos grans partits. Es tractava d'una llei que regulava l'aïllament i l'esterilització de persones amb poca capacitat intel·lectual (*feeble-minded*). Escriu Chesterton amb duresa: és «una llei per empresonar, com si fossin boges, persones a qui cap metge gosaria considerar boges. N'hi haurà prou si a aquell o aquell altre metge se li acut considerar que tenen una ment feble». La sàtira fa sang de la incapacitat del legislador per definir el concepte de *feeble-minded* (ja indefinible *per se*): la llei diu que són «“persones que, per bé que capaces de guanyar-se la vida en circumstàncies favorables” (com si qualsevol pogués guanyar-se-la si les circumstàncies fossin del tot desfavorables) són tanmateix “incapaces de manejar els seus afers amb la prudència deguda”»: exactament allò que tothom diu d'un veí arreu del planeta». Contra l'Estat eugenista, conclou Chesterton, només resta la rebel·lió. Ell hi va plantar cara per mitjà d'aquests escrits des de l'absoluta convicció que l'Estat no havia de dirigir la política familiar ni interferir-hi, des de la profunda convicció que la família és el resultat de l'aventura personal d'un home lliure, i els fills, el resultat de la unió de dues persones lliures, i no pas responsabilitat de l'Estat ni del desig de portar al món un producte millorat d'acord amb les expectatives de la ciència, com s'afirma al principi de *L'eugenèsia i altres mals*. L'amenaça a la família i al matrimoni eren, doncs, elements centrals de la controvèrsia. Contra la ciència o, millor, contra la intervenció de la ciència per a la selecció humana, Chesterton es declara un antiprogressista. Perquè ell, convençut dels valors de la tradició, creu que el futur no es

troba en el descobriment de nous credos sinó en el descobriment del que sempre ha existit i avui s'ignora.

El distributisme i l'antieugenèsia són els dos aspectes més vigents del pensament social chestertonià.